

Bemærkninger til foranstående forslag til folketingsbeslutning.

Konventionens forhistorie.

Et europæisk regeringssamarbejde om rumforskning påbegyndtes i 1962, da ti europæiske lande, deriblandt Danmark undertegnede en konvention vedrørende oprettelsen af en europæisk rumforskningsorganisation (European Space Research Organisation, ESRO). Ved lov nr. 413 af 18. december 1963 om Danmarks deltagelse i det europæiske rumforsknings-samarbejde bemyndigedes regeringen til at træffe de nødvendige foranstaltninger for deltagelse i ESRO. Om lovens behandling i folketinget henvises til Folketingstidende, Folketingets Forhandlinger 1963-64, sp. 899, sp. 1308, sp. 1515 og sp. 1647 samt tillæg A, sp. 353 og tillæg C, sp. 47. Konventionen blev ratificeret af Danmark ved kgl. resolution af 14. februar 1964.

Siden slutningen af 1960'erne har det europæiske rumsamarbejde været gjort til genstand for drøftelser i den europæiske rumkonferences regi (European Space Conference, ESC). Denne konference er i 1975 nået til enighed om at lade ESRO afløse af en ny europæisk rumorganisation, European Space Agency, ESA.

Baggrunden for etableringen af den nye organisation er at finde i stedfundne program- og strukturændringer i den tid, rumsamarbejdet har eksisteret. ESRO havde fra starten rent grundvidenskabelige formål, men allerede få år efter organisationens oprettelse indledte man undersøgelser af, hvorvidt Europa i fællesskab tillige burde udvikle satellitter til nytteformål. Udviklingen gjorde det endvidere klart, at ESRO burde reorganiseres, således at den i højere grad end hidtil kunne blive et forum for drøftelse og koordination af alle europæiske rumaktiviteter.

Inden enighed om et fælles europæisk program kunne opnås, herskede der imidlertid betydelig usikkerhed om det europæiske rumsamarbejdes mål og omfang. Denne situation foranledigede undervisningsministeren til at fremsætte forslag til folketingsbeslutning om Danmarks opsigelse af konventionen af 14. juni 1962 vedrørende oprettelsen af en europæisk rumforskningsorganisation (ESRO) med virkning fra 31. december 1971. Folketinget vedtog forslaget den 17. december 1970.

Af folketingsudvalgets betænkning fremgår, at undervisningsministeren overfor udvalget fremhævede sin udtalelse i bemærkningerne til forslaget, hvor det siges, at ministeren lægger vægt på at understrege, at regeringen ønsker at holde mulighederne åbne for en ændret beslutning vedrørende

dansk deltagelse i dette samarbejde, såfremt resultaterne af de europæiske forhandlinger og udviklingen i øvrigt gjorde det ønskeligt, og at det meddeltes ESRO, at Danmarks stilling ville blive underkastet en ny prøvelse, før opsigelsen blev effektiv.

Om behandlingen henvises i øvrigt til Folketingstidende, Folketingets Forhandlinger 1970-71, sp. 1526, sp. 2099, sp. 2662 samt tillæg A, sp. 1577, tillæg B, sp. 767 og tillæg C, sp. 527. Ved akt. 497 af 27. juni 1972 tiltrådte folketingets finansudvalg, at Danmark genindtrådte i ESRO med virkning fra 1. januar 1972.

Baggrunden for Danmarks genindtræden skal blandt andet søges i den principielle enighed om det europæiske rumsamarbejdes fremtidige mål og omfang, der blev resultatet af forhandlingerne i den europæiske rumkonference.

Ved reorganiseringen af ESRO i 1972-73 besluttede medlemslandene — udover at bibeholde et omfattende obligatorisk videnskabeligt program — at etablere en række specialprojekter, hvori deltagelse var frivillig for medlemslandene.

De projekter om udvikling af satellitter til nytteformål, Danmark nu har tilsluttet sig, omfatter en meteorologisk satellit, en telekommunikationssatellit og en aeronautisk satellit.

Den *meteorologiske satellit* er en 350 kg geostationær satellit, dvs. en satellit, der følger jordens omdrejning og derfor hele tiden er rettet mod samme område. Satellitten forventes opsendt medio 1977. Placeret i en højde af 36.000 km over jorden vil den optage billeder af jordens overflade og skyformationer både om dagen og natten og herved forbedre vejvæbningerne.

Telekommunikationssatellitten forventes at være i drift i begyndelsen af 1980'erne. Satellitter af denne type påtænkes brugt i et nyt system til formidling af europæisk teletrafik. Herved suppleres det eksisterende telenet, og der skabes øget sikkerhed for trafikens afvikling. Endvidere åbnes der muligheder for en mere hensigtsmæssig og effektiv udveksling af europæiske fjernsynsprogrammer (Eurovision). Forud for den operationelle fase forventes medio 1977 opsendt en eksperimentel og præoperationel kommunikationssatellit.

Den *aeronautiske satellit* placeres over Atlanten i 1979 for at forbedre kontrollen med lufttrafikken over havet og få etableret samme kontrol med lufttrafikken som over og nær ved land. Herved åbnes der mulighed for at afkorte flyvetiden mellem Europa og USA.